

КОНКУРЕНТНІ СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

©2024 РОМАНЮК О. Г., СЕРОВ І. В.

УДК 334.012

JEL: L10; L21; M21; O31; O32; Q16

Романюк О. Г., Серов І. В. Конкурентні стратегії інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств

Статтю присвячено питанням конкурентних стратегій інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств, адже за сучасних умов глобалізації світової економіки та стрімких технологічних і ринкових змін конкурентоспроможність підприємств значною мірою формується завдяки інноваційно-інвестиційній діяльності, яка служить чинником не лише ефективного розвитку підприємства, але і важливим компонентом розвитку національної та світової інноваційних систем. Метою статті є дослідження сутності й оцінки тенденцій формування конкурентоспроможності підприємства на основі розробки конкурентних стратегій інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств агропромислового виробництва в сучасних реаліях. У статті досліджуються питання щодо конкурентоспроможності підприємства на основі розробки конкурентних стратегій інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств агропромислового виробництва. Виявлено, що питання інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств сфери АПК є надзвичайно актуальними та вимагають радикального вирішення, тому від того, наскільки правильно й економічно виправдано аграрні підприємства розроблять і впровадять власні конкурентні стратегії інноваційно-інвестиційного розвитку, залежить ефективність господарської, економічної, маркетингової діяльності. У дослідженні визначено сутність понять «стратегія», «стратегія розвитку підприємства», «конкурентна стратегія підприємства», «інновації», «інвестиції», «конкурентоспроможність підприємства». Досліджено конкурентні стратегії підприємства: стратегії формування конкурентних переваг; стратегію забезпечення конкурентоспроможності підприємства та стратегію його конкурентної поведінки. Обґрунтовано, що інновації є ключовим чинником розвитку та конкурентоспроможності сучасного бізнесу. Визначено, що стратегія інноваційно-інвестиційного розвитку являє собою систему довгострокових цілей і завдань підприємства у сфері здійснення інноваційної та інвестиційної діяльності (а також методів і інструментів задля їх досягнення) та спрямована на оновлення всіх аспектів бізнесу. Досліджено основні компоненти стратегії інноваційно-інвестиційного розвитку. Обґрунтовано, що конкурентна стратегія інноваційно-інвестиційного розвитку дозволяє підприємствам агропромислового виробництва забезпечити стійкі конкурентні позиції та довгострокове економічне зростання завдяки постійному технологічному оновленню та підвищенню ефективності бізнесу.

Ключові слова: стратегія, конкурентна стратегія, інновації, інвестиції, підприємство, аграрна сфера, конкурентоспроможність, інноваційно-інвестиційний розвиток.

Рис.: 2. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 8.

Романюк Олександр Георгійович – науковий співробітник відділу економіки, менеджменту та трансферу інновацій у тваринництві, Інститут тваринництва НААН України (вул. Тваринників, 1а, Харків, 61026, Україна)

E-mail: romaniukoleksandr595@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-3353-6288>

Серов Іван Володимирович – науковий співробітник відділу економіки, менеджменту та трансферу інновацій у тваринництві, Інститут тваринництва НААН України (вул. Тваринників, 1а, Харків, 61026, Україна)

E-mail: SierovIvan@proton.me

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-0283-4524>

UDC 334.012

JEL: L10; L21; M21; O31; O32; Q16

Romaniuk O. H., Sierov I. V. Competitive Strategies for Innovation and Investment Development of Enterprises

The article is devoted to the issues of competitive strategies of innovation and investment development of enterprises, because under the current conditions of globalization of the world economy and rapid technological and market changes, the competitiveness of enterprises is largely formed due to innovation and investment activity, which serves as a factor not only of effective development of enterprise, but also an important component of the development of national and global innovation systems. The article is aimed at studying the essence and assessing trends in the formation of enterprise competitiveness on the basis of the development of competitive strategies for innovation and investment development of agro-industrial production enterprises in modern realities. The article examines the issues of competitiveness of an enterprise on the basis of the development of competitive strategies for innovation and investment development of agro-industrial enterprises. It is revealed that the issues of innovation and investment development of enterprises in the agro-industrial complex are extremely relevant and require a radical solution, therefore, the effectiveness of economic, economic, and marketing activities depends on how correctly and economically justified agrarian enterprises develop and implement their own competitive strategies of innovation and investment development. The study defines the essence of the concepts of «strategy», «strategy of enterprise development», «competitive strategy of enterprise», «innovations», «investments», «competitiveness of enterprise». Competitive strategies of the enterprise are studied: strategies for the formation of competitive advantages; the strategy of ensuring the competitiveness of the enterprise and the strategy of its competitive behavior. It is substantiated that innovations are a key factor in the development and competitiveness of modern business. It is determined that the strategy of innovation and investment development is a system of long-term goals and objectives of the enterprise in the field of innovation and investment activities (as well as methods and tools for their achievement) and is aimed at renewing all aspects of business. The main components of the strategy of innovation and investment development are examined. It is substantiated that the competitive strategy of innovation and investment development allows enterprises of agro-industrial production to ensure sustainable competitive positions and long-term economic growth through constant technological renewal and increase in business efficiency.

Keywords: strategy, competitive strategy, innovations, investments, enterprise, agrarian sphere, competitiveness, innovation and investment development.

Fig.: 2. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 8.

Romaniuk Oleksandr H. – Research Associate of the Department of Economics, Management and Transfer of Innovations in Animal Husbandry, Livestock Farming Institute of National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine (1a Tvarynykiv Str., Kharkiv, 61026, Ukraine)

E-mail: romaniukoleksandr595@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-3353-6288>

Sierov Ivan V. – Research Associate of the Department of Economics, Management and Transfer of Innovations in Animal Husbandry, Livestock Farming Institute of National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine (1a Tvarynykiv Str., Kharkiv, 61026, Ukraine)

E-mail: SierovIvan@proton.me

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-0283-4524>

За сучасних реалій глобалізації світової економіки в умовах стрімких технологічних і ринкових змін конкурентоспроможність підприємств значною мірою формується завдяки інноваційно-інвестиційної діяльності, яка служить чинником не лише ефективного розвитку підприємства, але і важливим компонентом розвитку національної та світової інноваційних систем. Конкурентоспроможність підприємства є індикатором його роботи, який показує рівень протистояння на ринку виробникам аналогічної продукції – як за задоволеністю визначеного сегмента споживачів товарами та послугами, так і за ефективністю роботи підприємства у виробничій, маркетинговій і фінансових сферах діяльності. Підприємства повинні постійно адаптувати власні бізнес-моделі та впроваджувати інновації для збереження своєї конкурентоспроможності.

Нині існує низка різних варіантів стратегічного розвитку, цілі яких спрямовані на посилення конкурентних переваг, скорочення витрат, досягнення гнучкості й адаптивності підприємств до змін навколишнього середовища. Стратегія підприємства повинна ґрунтуватися на аналізі ринку, конкуренції, потребах клієнтів і можливостях розвитку. Стратегія визначає цілі, завдання та пріоритети підприємства, а також способи його досягнення. Реалізація інноваційних стратегій потребує значних інвестицій в дослідження та розробки, впровадження нових технологій, перепідготовку персоналу. Аналіз конкурентоспроможності, обґрунтування напрямів, розробка конкурентної стратегії розвитку підприємства в сучасних умовах є обов'язковою умовою його ефективної роботи.

Агропромислове виробництво є важливою сферою національної економіки, гарантом вітчизняної продовольчої безпеки. Питання інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств сфери АПК є надзвичайно актуальними та потребують радикального вирішення. Від того, наскільки правильно й економічно виправдано аграрні підприємства розроблять і впровадять власні конкурентні стратегії інноваційно-інвестиційного розвитку, залежить ефективність господарської, економічної, маркетингової діяльності, а також забезпечення високої конкурентоспроможності підприємств на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Загострення конкуренції на внутрішніх і зовнішніх ринках спонукає підприємства шукати нові джерела та способи забезпечення власної конкурентоспроможності, яка залежить від можливостей формувати та розвивати конкурентні переваги, впроваджувати інновації та залучати інвестиційні ресурси. Глобалізація світової економіки, зростання конкуренції на світових ринках, динамічні та непередбачувані зміни зовнішнього середовища – все це призводить до виникнення нових викликів, подолання яких спрямовано на забезпечення конкурентоспроможності підприємства шляхом формування конкурентних переваг нового порядку, які зумовлюють унікальність підприємства в конкурентному середовищі завдяки впровадженню інновацій і служать основою для розробки конкурентної стратегії інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства.

Попри цінність наукових досліджень формування конкурентоспроможності підприємств, розвитку конкурентних переваг, розробки конкурентних стратегій, у тому числі аграрного сектора економіки, багатьох учених (зокрема, Ансоффа І. [1], Грановської В. Г. [2], Дергачової В. В., Мельник В. О. [3], Іванова Ю. Б. [4], Клівець Н. Г. [5], Мінцберга Г. [6], Портера М. Е. [7], Саєнко М. Г. [8] та і багатьох інших), залишається невизначеним і дискусійним широке коло теоретичних, методологічних та практичних питань, що стосуються комплексного дослідження та формування конкурентних стратегій інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств агропромислового виробництва в сучасних умовах.

Метою даної публікації є дослідження сутності та оцінки тенденцій формування конкурентоспроможності підприємства на основі розробки конкурентних стратегій інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств агропромислового виробництва в сучасних реаліях.

Стратегія є довгостроковим, детально розробленим планом, який охоплює всі напрями господарської діяльності, спрямований на досягнення основних цілей та завдань підприємства, а також окреслює загальний напрям розвитку підприємства, конкурентні переваги та позицію в навколишньому середовищі. Виробництво про-

дукції або надання послуги, яка відповідатиме запитам споживача, дозволяє підприємствам збільшити прибуток, що і є основною метою стратегії. Засновник стратегічного менеджменту І. Ансофф розкриває сутність стратегії як послідовність конкретних правил, необхідних для прийняття рішень, якими підприємство керується у своїй діяльності з метою досягнення конкурентних позицій на майбутнє. Автор виділяє чотири групи принципів:

- ✦ для оцінки результатів діяльності підприємства в нинішньому періоді та на майбутнє;
  - ✦ для побудови відносин підприємства із зовнішнім середовищем: ринкова стратегія або бізнес-стратегія;
  - ✦ для встановлення відносин усередині підприємства: організаційна концепція;
  - ✦ для оперативного управління [1].
- Г. Мінцберг розкриває стратегію як:
- ✦ план, тобто заздалегідь створену послідовність дій для конкретних ситуацій з визначеною метою;
  - ✦ патерн, тобто принцип або модель поведінки організації на основі минулого та з огляду на майбутнє;
  - ✦ позицію, тобто пошук вигідної життєздатної позиції на ринку, відповідно до наявного потенціалу підприємства;
  - ✦ перспективу, тобто бачення майбутнього, що реалізується через дії та наміри підприємства та його співпрацівників;
  - ✦ прийом, тобто маневр для перемоги над конкурентами в конкретній ситуації або грі, який, втім, може бути і хибним.

Варто зазначити, що Г. Мінцберг виділяє характеристики стратегії та пов'язує їх в одне визначення, яке має якісний характер і визначає багатогранність зазначеної економічної категорії [6].

У науковій літературі стратегія визначається як спосіб дій підприємства, що встановлює певну та відносно стійку лінію поведінки на досить тривалій проміжок часу [8]. Професор Гарвардської школи бізнесу М. Е. Портер пропонує виділити три базові стратегічні підходи, за допомогою яких підприємство досягає конкурентних переваг (табл. 1). М. Е. Портер також виділяє два види ризиків, з якими може зіткнутися керівник: ризик невдалого вибору стратегії; у результаті еволюції може виникнути загроза втрати конкурентної переваги підприємства, яку забезпечувала стратегія [7]. Тому необхідно передбачати ризики, щоб зробити найкращий вибір серед варіантів.

Шведський науковець у сфері менеджменту Б. Карлоф розглядає стратегію розвитку підприємства як комплекс послідовних правил, яких має

дотримуватись керівник для досягнення та підтримання конкурентних переваг у відповідній галузі. При традиційному розумінні стратегії її основою є зв'язок цілей і засобів. Цілями є те, чого необхідно досягти в майбутньому, а засобами – комплекс ресурсів, необхідних для підвищення ефективності діяльності виробництва та досягнення поставлених цілей [див. 5].

Виникнення конкурентної стратегії пов'язано зі швидкими перетвореннями на ринку, які потребують змін не лише в діяльності підприємств, але і в трансформації самих стратегій. Конкурентні стратегії представляють собою деяку загальну модель дій і сукупності правил, якими повинно керуватись підприємство при прийнятті рішень, орієнтованих на довгострокову перспективу [4]. Водночас конкурентна стратегія є стратегією, яка орієнтована на досягнення найбільш стійкого та привабливого становища підприємства на ринку. Теоретичне обґрунтування конкурентоспроможності підприємства надав Майкл Портер. У розробленій методиці конкурентоспроможності вибір стратегії базується на двох ключових аспектах [7]:

- ✦ *Стійкість галузі для отримання довгострокового прибутку.* Передбачає аналіз привабливості галузі для інвестицій і потенціал підприємства отримувати прибуток у довготривалій перспективі. М. Е. Портер розглядає конкурентні сили, які впливають на стійкість галузі (модель «п'яти сил Портера»): загроза нових конкурентів, загроза замінників, переговорна сила постачальників, переговорна сила покупців та рівень конкуренції всередині галузі.
- ✦ *Чинники, які визначають конкурентну позицію підприємства в галузі:* включають аналіз внутрішніх і зовнішніх умов, які можуть вплинути на здатність підприємства утримувати або зміцнювати свої конкурентні позиції. Зазначені умови служать основою для вибору конкурентної стратегії, яка допоможе компанії не лише вижити, але й процвітати в конкурентному середовищі.

Існує широка сфера стратегій ринкової конкуренції, які можна об'єднати в сукупність стратегій, спрямованих на адаптацію підприємства до змін в умовах конкуренції та зміцнення його довгострокового становища на ринку (рис. 1). Система конкурентних стратегій включає стратегію формування конкурентних переваг, стратегію забезпечення конкурентоспроможності підприємства та стратегію його конкурентної поведінки [3].

Зазначимо, що без ефективною інвестиційної політики, яка передбачає виділення необхідних

Стратегії конкуренції підприємства за М. Е. Портером

Назва	Сутність стратегії	Особливості
Лідерство у витратах	Стратегічний підхід, за якого підприємство прагне стати виробником із найнижчими витратами у своїй галузі	Досягнення конкурентної переваги завдяки зниженню виробничих і операційних витрат, що дозволяє пропонувати продукти або послуги за нижчими цінами, ніж у конкурентів, або отримувати більший прибуток за тих самих цін
Диференціація	Стратегія, за якою підприємство прагне відрізнитися від конкурентів, пропонуючи унікальний продукт або послугу, що має особливу цінність для споживачів	Створення конкурентної переваги шляхом забезпечення відмінностей, які можуть бути важливими для покупців і спонукають їх вибирати продукцію цієї компанії замість конкурентів, навіть за вищою ціною. Ключовими елементами стратегії диференціації є: якість продукції, інновації, обслуговування клієнтів, брендинг, дизайн, репутація
Фокусування	Стратегія, за якою підприємство концентрує свої зусилля на певному вузькому сегменті ринку або конкретній групі споживачів	Забезпечення кращого обслуговування або створення продуктів, які ідеально відповідають потребам обраної ринкової ніші, ніж це можуть зробити конкуренти, що працюють на ширшому ринку

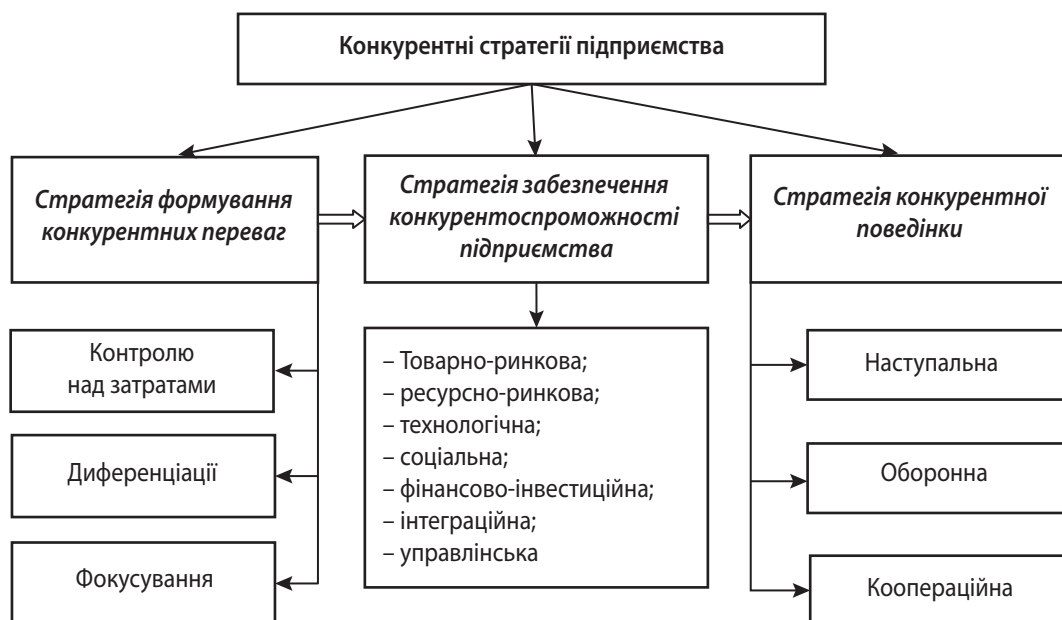

Рис. 1. Система конкурентних стратегій підприємства

фінансових і людських ресурсів, підприємствам важко здійснювати технологічні перетворення та виводити на ринок проривні продукти та послуги.

Таким чином, розробка довгострокової стратегії інвестування в інновації є ключовим чинником забезпечення сталого розвитку та конкурентоспроможності сучасних підприємств. Стратегія підприємства повинна базуватися на аналізі ринку, конкуренції, потребах клієнтів і можливостях розвитку. Стратегія визначає цілі, завдання та пріоритети підприємства, а також способи їх досягнення. У межах стратегії мають бути

визначені інвестиційні проекти, які сприятимуть досягненню цілей підприємства та забезпечуватимуть його довгостроковий розвиток. Для розуміння сутності такої інноваційно-інвестиційної стратегії вважаємо за необхідність розкрити сутність поняття інвестицій та інновацій.

Так, інновації є ключовим чинником розвитку та конкурентоспроможності сучасного бізнесу. Сутність інновацій як нововведення, що включає етапи від зародження ідеї до остаточної інтеграції в діяльність підприємства, спрямоване на задоволення соціальних та економічних потреб суспільства. Таким чином, під інноваціями в широкому сенсі

слід розуміти результат упровадження нововведення з метою зміни об'єкта управління та отримання економічного, соціального, екологічного, науково-технічного або іншого виду ефекту. Розрізняють кілька типів інновацій залежно від сфери нововведення: технологічні, продуктові, маркетингові, організаційні, соціальні тощо. У контексті розвитку бізнесу сутність інновацій полягає у створенні та впровадженні принципово нових або модернізованих продуктів, технологій, методів маркетингу та менеджменту, що дозволяє підприємствам краще задовольняти запити споживачів, підвищувати ефективність діяльності, протистояти конкурентному тиску та зміцнювати свої ринкові позиції.

Реалізація інновацій вимагає значних фінансових, інтелектуальних і часових витрат на дослідження та розробки, технологічну модернізацію, маркетинг інноваційних продуктів і послуг. Водночас інноваційна модель розвитку дозволяє підприємствам забезпечити стійке зростання бізнесу та прибутків у довгостроковій перспективі завдяки пропозиції на ринку проривних рішень і постійного вдосконалення всіх аспектів бізнесу. Таким чином, інновації відіграють ключову роль у підвищенні ефективності та конкурентоспроможності сучасних підприємств. Упровадження інновацій дозволяє підприємству виводити на ринок нові продукти і послуги, знаходити нові способи виробництва, освоювати нові ринки збуту продукції, що забезпечуватиме зростання обсягів реалізації та прибутку, підвищення конкурентоспроможності та стійкості на ринку [5].

Інноваційна активність є найважливішою умовою довгострокового успіху та виживання підприємства в сучасних динамічних умовах ведення бізнесу. Інновації дозволяють створювати та підтримувати конкурентні переваги, реагувати на зміну запитів споживачів, випереджати дії конкурентів. Тому роль інновацій у розвитку бізнесу в умовах глобальної конкуренції постійно зростає.

Інвестиції, своєю чергою, відіграють ключову роль у розвитку та зростанні бізнесу, вони є довгостроковими вкладеннями капіталу в різні активи з метою отримання прибутку та досягнення певних стратегічних цілей.

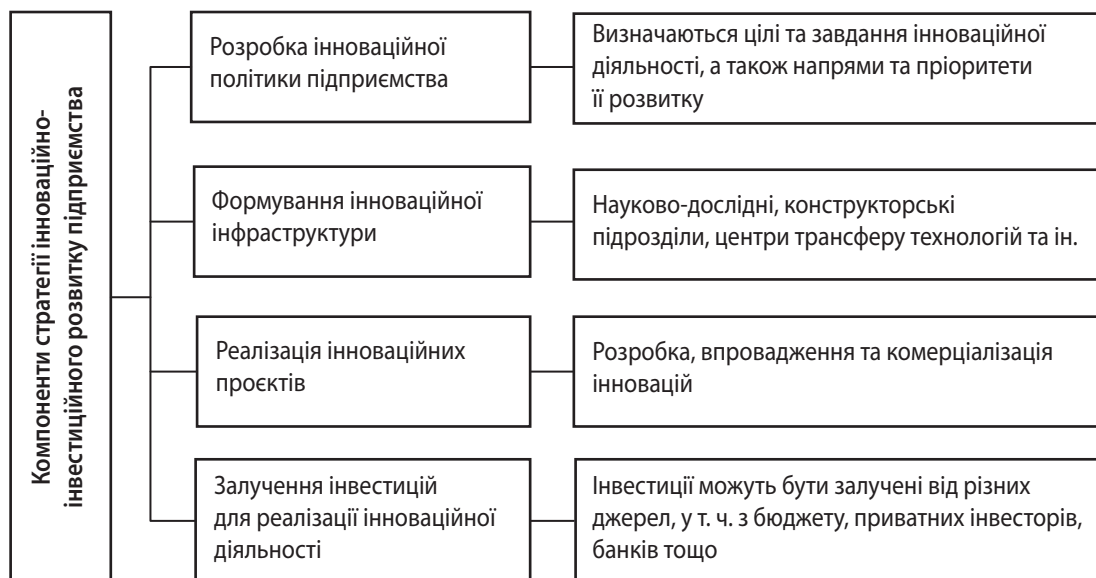
Дослідження етимології категоріального поняття «інвестиції» дозволяють визначити, що існують дві версії його походження. Одна група авторів вважає, що термін походить від латинського слова «investio», що означає «одягати»; інша – від латинського «invest», тобто вкладати. Сучасне трактування інвестицій – це вкладення капіталу з метою його збільшення. Специфіка інвестицій полягає у виведенні коштів з поточного споживання та спря-

мування їх на придбання реальних і фінансових активів. До реальних активів належать основні засоби (будівлі, споруди, обладнання), нематеріальні активи (патенти, ліцензії, ноу-хау). Фінансові інвестиції представлені цінними паперами, зокрема акціями та облігаціями інших компаній. Інвестиції мають принципове значення для зростання та технологічного оновлення бізнесу: вони дозволяють розширювати виробництво, створювати нові продукти та послуги, підвищувати ефективність операцій, без інвестицій неможливе інноваційне зростання підприємств та підвищення їх конкурентоспроможності.

Управління інвестиціями здійснюється за допомогою розробки спеціальної інвестиційної стратегії та політики підприємства, яка включає ретельний аналіз ринкової ситуації, оцінку ризиків і відбір найбільш ефективних проектів. Основною метою такої стратегії є забезпечення максимальної віддачі від вкладеного капіталу та зростання вартості бізнесу. Стратегія інноваційно-інвестиційного розвитку відіграє ключову роль у розвитку бізнесу, оскільки дозволяє підприємствам впроваджувати нові технології, поліпшувати продукцію та залишатися конкурентоспроможними на ринку. Стратегія інноваційно-інвестиційного розвитку являє собою систему довгострокових цілей і завдань підприємства у сфері здійснення інноваційної та інвестиційної діяльності, а також методів та інструментів задля їх досягнення та спрямована на оновлення всіх аспектів бізнесу: від розробки нових продуктів і технологій до оптимізації бізнес-процесів та організаційної структури. Основні компоненти стратегії інноваційно-інвестиційного розвитку наведено на *рис. 2*.

Сфера агропромислового виробництва завжди була і є особливою як для національної економіки, так і для суспільного розвитку [2]. У силу своїх особливостей зазначена сфера є вразливою до змін суспільних і соціально-економічних відносин, змін клімату, різного роду надзвичайних подій, негараздів, катаклізмів. Тому реалізація конкурентної стратегії інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств агропромислового виробництва стикається з проблемами і необхідністю коректування дій залежно від змін зовнішнього середовища, які не піддаються контролю.

Після розробки основних етапів стратегії необхідно організувати оперативне управління за її реалізацією, яке базується на серії безперервних взаємопов'язаних дій, тобто, як зазначають фахівці, на функціях управління. Таким чином, ефективне управління реалізацією стратегії передбачає виконання таких основних функцій: планування, організація, мотивація та стимулювання, контроль.

Рис. 2. Компоненти стратегії інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств

Джерело: авторська розробка.

Реалізація стратегії розвитку підприємства для забезпечення конкурентоспроможності повинна починатися з планування. Для успішної реалізації стратегії необхідна координація стратегічних, тактичних і оперативних планів підприємства.

Процес планування має бути гнучким: у ході реалізації планових завдань інші підлягають коригуванню та уточненню.

Функція організації спрямована на створення такої структури, зокрема інноваційно-інвестиційної, яка б дозволила забезпечити довгострокову конкурентоспроможність підприємства.

Наступний крок реалізації стратегії – це мотивація та стимулювання всіх зацікавлених сторін підприємства до виконання планів. Це передбачає здійснення всіх видів діяльності щодо розробки та реалізації управлінської стратегії забезпечення конкурентоспроможності підприємства: розробку концепції, інформаційне забезпечення, дослідження ринку, стимулювання підвищення конкурентоспроможності підприємства, розробку стратегії підприємства, оперативне управління реалізацією стратегічних планів.

Завершальною функцією управління є контроль, який дозволяє реалізувати зворотний зв'язок у системі інноваційно-інвестиційного розвитку. Контроль необхідний як форма спрямованого впливу на колектив підприємства для систематичного спостереження за його діяльністю, порівняння фактичних результатів діяльності з плановими. Кінцевим результатом дії повинна бути розробка коригуючих рішень щодо факторів, якими мож-

на управляти, та рекомендацій щодо адаптації діяльності підприємства до тих факторів впливу на конкурентоспроможність підприємства, які контролювати неможливо.

При вирішенні завдання розробки збалансованої інноваційно-інвестиційної стратегії неможливо сказати, що лише той чи інший варіант стратегії є єдино правильним. Існує певна крива байдужості стратегій, тому для прийняття обґрунтованого управлінського рішення необхідно сформувати комплекс мінімально достатніх умов, яким повинна відповідати стратегія, щоб бути визнаною збалансованою. Розробка інноваційно-інвестиційної стратегії базується на результатах аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства, оцінці її інноваційного та інвестиційного потенціалу. Ключові елементи такої стратегії:

- ✦ визначення пріоритетних напрямків інноваційного розвитку з урахуванням конкурентних переваг і можливостей підприємства;
- ✦ планування необхідних інвестицій у науково-дослідницьку діяльність, технологічне оновлення, підготовку персоналу;
- ✦ вибір методів стимулювання та фінансування інновацій.

Реалізація інноваційно-інвестиційної стратегії вимагає створення ефективної системи управління інноваціями на підприємствах агропромислового виробництва, яка включає організаційне, кадрове, фінансове та інформаційне забезпечення інноваційних процесів. Важливу роль тут відіграє

мотивація співробітників до інноваційної активності, а також гнучкі організаційні структури, що сприяють швидкому прийняттю та впровадженню інноваційних рішень.

ВИСНОВКИ

Конкурентна стратегія інноваційно-інвестиційного розвитку дозволяє підприємствам агропромислового виробництва забезпечити стійкі конкурентні позиції та довгострокове економічне зростання завдяки постійному технологічному оновленню та підвищенню ефективності бізнесу. Її успішна реалізація вимагає системного стратегічного підходу, ефективного управління інноваціями та оптимального розподілу інвестиційних ресурсів. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Ansoff H. I. *Corporate Strategy. An Analytic Approach to Business Policy for Growth and Expansion*. New York: McGraw-Hill Book Co., 1965. 241 p.
2. Грановська В. Г. Конкурентні стратегії розвитку аграрних підприємств у глобалізованому світі. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Економіка і менеджмент»*. 2016. Вип. 1. С. 84–90. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vsna_ekon_2016_1_20
3. Дергачова В. В., Мельник В. О. Теоретичні основи формування конкурентних стратегій підприємства. *Актуальні проблеми економіки та управління*. 2017. № 11. С. 54–58. URL: <http://ape.fmm.kpi.ua/article/view/102731>
4. Іванов Ю. Б., Іванова О. Ю. Стратегія формування конкурентних переваг підприємства в умовах інтенсивної конкурентної боротьби. *Проблеми економіки*. 2012. № 4. С. 121–128. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2012-4_0-pages-121_128.pdf
5. Клівець Н. Г. *Стратегія підприємства : навч. посіб.* Київ : Академвидав, 2007. 320 с.
6. Mintzberg H. Research on Strategy-Making. *Proceedings after the 32nd Annual Meeting of the Academy of Management*. Minneapolis, 1972. Vol. 1. P. 90–94. DOI: <https://doi.org/10.5465/ambpp.1972.4981316>

7. Porter M. E. *Competitive Strategy: Techniques for Analyzing Industries and Competitors*. New York, NY : The Free Press, 1980. 580 p.
8. Саєнко М. Г. *Стратегія підприємства : підручник*. Тернопіль : Економічна думка, 2006. 390 с.

REFERENCES

- Ansoff, H. I. *Corporate Strategy. An Analytic Approach to Business Policy for Growth and Expansion*. New York: McGraw-Hill Book Co., 1965.
- Derhachova, V. V., and Melnyk, V. O. "Teoretychni osnovy formuvannya konkurentnykh stratehii pidpriemstva" [Theoretical Basis of Formation of a Competitive Strategies of the Enterprises]. *Aktualni problemy ekonomiky ta upravlinnia*, no. 11 (2017): 54-58. <http://ape.fmm.kpi.ua/article/view/102731>
- Hranovska, V. H. "Konkurentni stratehii rozvytku ahrarykh pidpriemstv u hlobalizovanomu sviti" [Competitive Strategy of Agricultural Enterprises in a Globalized World]. *Visnyk Sumskoho natsionalnoho ahrarynogo universytetu. Seriiia «Ekonomika i menedzhment»*. 2016. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vsna_ekon_2016_1_20
- Ivanov, Yu. B., and Ivanova, O. Yu. "Stratehiia formuvannya konkurentnykh perevah pidpriemstva v umovakh intensyvnoi konkurentnoi borotby" [The Strategy of Enterprises' Competitive Advantages Formation under Conditions of Intensive Competitive Struggle]. *Problemy ekonomiky*, no. 4 (2012): 121-128. https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2012-4_0-pages-121_128.pdf
- Klivets, N. H. *Stratehiia pidpriemstva* [Enterprise Strategy]. Kyiv: Akademydav, 2007.
- Mintzberg, H. "Research on Strategy-Making". *Proceedings after the 32nd Annual Meeting of the Academy of Management*. Minneapolis, vol. 1. 1972. 90-94. DOI: <https://doi.org/10.5465/ambpp.1972.4981316>
- Porter, M. E. *Competitive Strategy: Techniques for Analyzing Industries and Competitors*. New York, NY: The Free Press, 1980.
- Saienko, M. H. *Stratehiia pidpriemstva* [Enterprise Strategy]. Ternopil: Ekonomichna dumka, 2006.